

Magyarország halászata 2010-ben

Jámborné Dankó Kata és Bardócz Tamás

Vidékfejlesztési Minisztérium, Halászati osztály

Magyarországon a tógazdaságokból és a természetes vizekből lehalászott, valamint az intenzív üzemekben előállított halmennyiség 2010-ben összesen 26 889 tonna volt, melyből 20 250 tonna került közvetlen étkezési felhasználásra. A különbséget a következő évekre átvitt, népesítő anyagként szolgáló növendék hal és ivadék képezte (1. táblázat). A bruttó haltermelés 5%-kal, az étkezési hal előállítása 3%-kal maradt el az előző évitől. A csökkenés fő oka részint a piaci kereslet további csökkenésével magyarázható, amit a haltermékek erősen megnövekedett exportja is igazolni látszik. A természetes vízi zsákmányok alakulásában sem történt pozitívan értékelhető elmozdulás az előző évi, már amúgy is kedvezőtlen adatokhoz képest.

1. számú táblázat

Magyarország 2010. évi teljes haltermelése az előző évihez viszonyítva

Év	Tógazdasági haltermelés		Intenzív üzemi haltermelés		Természetesvízi zsákmány		Összesen	
	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési
2010	18 559	12 306	2 114	1 938	6 216	6 006	26 889	20 250
2009	19 927	13 027	2 066	1 798	6 364	6 098	28 357	20 923
2010/2009 (%)	93%	94%	102%	108%	98%	98%	95%	97%

Forrás: AKI, HAKI

Tógazdasági haltermelés

Tógazdasági haltermelés Magyarországon 2010-ben az Agrárgazdasági Kutató Intézethez beérkezett jelentések alapján 23 639 hektáron, az előző évihez képest 1%-kal kisebb területen folyt (2. táblázat). Az év során 132 hektáron végeztek tőrekonstrukciót, viszont nagyon sajnálatos az a tény, hogy a tavalyi fellendülés után a jelentett adatok alapján új halastó egyáltalán nem került átadásra 2010-ben. A tőrekonstrukciót illetően egyes „szektorok” között igen jelentősek a különbségek. Társas vállalkozások esetében összesen 17

hektárnyi felújítás történt, állami tulajdonú tógazdaságokban, mezőgazdasági és halászati szervezetek illetve horgász szervezetek esetében egyáltalán nem történt tőfelújítás. A fennmaradó rész, 115 hektár felújított tóterület, az egyéb kategóriába sorolt gazdaságoknál realizálódik.

2. számú táblázat

A tógazdasági és intenzív üzemi haltermelés főbb mutatói 2010-ben

Szektor	Üzemelő tóterület /ha/	Behelyezett anyag (tonna)				Lehalászott anyag (tonna)			Egy hektárra jutó szaporulat intenzív termelés nélkül /kg/
		Ponty	Növényevő	Egyéb	Összesen	Összesen	Lehalászott ékezési hal	Ebből: horgászottatott ékezési hal	
Állami gazdálkodó szervezetek	4 903	1 318	340	79	1 737	3 781	2 573	6	416,9
Mezőgazdasági szervezetek	367	125	10	3	138	432	332	3	802,4
Halászati szervezetek	894	195	38	3	236	731	416	-	553,6
Horgász szervezetek	752	311	11	49	370	648	501	202	368,6
Más társas vállalkozások	15 126	3 926	407	227	4 560	11 621	7 706	82	466,8
Egyéb	1 597	400	63	30	493	1 347	777	36	534,2
Összesen:	23 639	6 274	869	391	7 535	18 559	12 306	329	466,4
2009. évi mutatók	23 893	5 593	1 079	386	7 058	19 927	13 027	361	538,6
2010/2009 (%)	98,9	112,2	80,6	101,2	106,8	93,1	94,5	91,2	86,6

Forrás: AKI

Az utóbbi évek adataihoz viszonyítva 2010-ben nem egészen 7%-kal emelkedett a kihelyezés, az őszi lehalászás mennyisége viszont 7%-kal elmaradt a 2009. évi mennyiségtől. A 2010. évben tavasztól tartó ár- és belvizes időszak jelentős károkat okozott a tavak műszaki berendezéseiben, földműveiben, emellett a tavaszi-nyári rendkívüli időjárási viszonyok – a dunántúli tavakon erős vízátfolyás, a tiszántúliakon rossz minőségű belvizek – nem kedveztek

a tavak a plankton-állomány fejlődésének sem, ami az egy hektárra jutó hozam csökkenésében is megmutatkozott, 13%-kal hozott rosszabb eredményeket a tavalyi évhez viszonyítva. A hektáronkénti szaporulat összesen 466,4 kg volt. Az elmaradt őszi lehalászások eredményei várhatóan a 2011. évi adatok összesítése során fognak megmutatkozni, javítva ezzel a következő évi hozamot. A fizetőképes kereslet csökkenését jelezheti, hogy a tógazdaságok 9%-kal kevesebb halat értékesítettek közvetlenül horgásztatással történő eladással.

A halfajonként és korosztályonként lehalászott mennyiségeket a 3. táblázat részletesen is bemutatja. Az étkezési ponty lehalászott mennyisége közel azonos volt az előző évvel, viszont a halak átlagos egyedsúlya lényegesen csökkent, 1,89 kg-ról 1,73 kg-ra. Több kétnyaras növendék ponty került lehalászásra 2010-ben, az előző évi 9 millióval szemben 9,7 millió db, ami a 2011-es év szempontjából biztató eredmény, az átlagos egyedsúly viszont 44 dkg-ról 42 dkg-ra csökkent. Ez a növekedési tendencia nem mondható el a lehalászott egynyaras pontyivadék esetében, ugyanis a 28 millió db-os tavalyi érték 2010-ben 20,9 millió db-ra csökkent, 4,9 dkg-os átlagsúly mellett. A „növényevő” halfajok esetében a lehalászott étkezési mennyiségek mindhárom faj esetében csökkenést mutatnak. A növendék népesítő anyagot tekintve az amur darabszáma kis mértékben csökkent az átlagtömeg emelkedése mellett, a fehér busa majdnem felére esett vissza a tavalyi eredményekhez képest. Az ivadék darabszáma amurból az előző évihez hasonló, fehér busából viszont az előző évi érték kevesebb, mint 1/3-a. Pettyes busából az előző évek nagyarányú csökkenést mutató tendenciájának eredményeként 2010-ben már nem érkezett adat sem népesítő anyag, sem egynyaras ivadék lehalászásáról. E halfaj teljesen kiszorulni látszik tógazdaságainkból. A tógazdasági járulékos ragadozó fajaink esetében harcsából, süllőből és csukából is csökkent a végtermék mennyiség.

3. számú táblázat (Forrás: AKI)

A tógazdasági haltermelés fajonkénti és korosztályonkénti összetétele 2010-ben

Lehalászott anyag		darab	kg
Ponty	Étkezési	5 707 720	9 926 969
	Anya	9 184	52 680
	Kétnyaras, tenyész	9 738 483	4 076 592
	Egynyaras, ivadék	20 897 752	1 024 039
	Összesen	-	15 080 280
Amur	Étkezési	222 440	437 460
	Anya	1 664	11 077
	Kétnyaras, tenyész	440 267	224 853
	Egynyaras, ivadék	1 304 976	60 335
	Összesen	-	733 725
Fehér busa	Étkezési	419 973	1 080 712
	Anya	1 120	5 997
	Kétnyaras, tenyész	543 071	359 065
	Egynyaras, ivadék	863 669	55 746
	Összesen	-	1 501 520
Pettyes busa	Étkezési	5 673	15 202
	Anya	42	378
	Kétnyaras, tenyész	0	0
	Egynyaras, ivadék	0	0
	Összesen	-	15 580
Harcsa	Étkezési	57 045	156 371
	Anya	803	6 118
	Kétnyaras, tenyész	99 081	59 274
	Egynyaras, ivadék	221 116	19 150
	Összesen	-	240 913
Süllő	Étkezési	31 492	38 537
	Anya	983	3 189
	Kétnyaras, tenyész	44 441	18 522
	Egynyaras, ivadék	261 097	26 509
	Összesen	-	86 757
Csuka	Étkezési	14 649	27 558
	Anya	1 879	5 303
	Tenyészanyag	43 666	26 124
	Ivadék	120 315	32 535
	Összesen	-	91 520
Compó	Étkezési	5 267	3 688
	Anya	1 519	1 379
	Kétnyaras, tenyész	46 850	6 925
	Egynyaras, ivadék	4 100	290
	Összesen	-	12 282
Egyéb nemes hal	Étkezési	20 520	12 369
	Anya	187	128
	Tenyészanyag	338 500	12 805
	Összesen	-	25 302
Vadhal	Étkezési	1 922 731	606 761
	Tenyészanyag	4 543 241	164 830
	Összesen	-	771 591
Tógazdaság összesen			18 559 470

Intenzív üzemi haltermelés

Az intenzív haltermelő üzemek étkezési hal kibocsátása az előző évi értékhez viszonyítva mintegy 8%-kal növekedett (4. táblázat).

4. számú táblázat

Intenzív haltermelő üzemek termelése 2010-ben

Lehalászott anyag		darab	kg
Pisztráng	Anya állomány	1 250	2 645
	Növendék állomány	114 000	34 000
	Év során értékesített étkezési hal	119 000	47 700
	Összesen	-	84 345
Afrikai harcsa	Anya állomány	755	3 780
	Növendék állomány	193 000	117 300
	Év során értékesített étkezési hal	1 095 300	1 809 858
	Összesen	-	1 930 938
Angolna	Anya állomány	-	-
	Növendék állomány	-	-
	Év során értékesített étkezési hal	-	-
	Összesen	-	-
Tokféle	Anya állomány	78	402
	Növendék állomány	49 805	10 909
	Év során értékesített étkezési hal	189 478	80 613
	Összesen	-	91 924
Egyéb	Anya állomány	100	150
	Növendék állomány	17 500	7 325
	Év során értékesített étkezési hal	0	0
	Összesen	-	7 475
Intenzív termelés összesen			2 114 682
Ebből: étkezési hal			1 938 171

Forrás: AKI

Az étkezési célú afrikai harcsa mennyisége a 2009. évi 1716 tonnáról 1810 tonnára (mintegy 5,5%-kal) emelkedett. Már 2009-ben növendék esetében kevesebb, mint fél milliót jeleztek a gazdaságok, ez az érték sajnos 2010-ben tovább csökkent, nem éri el a 200 ezer db-ot. Az étkezési pisztráng termelése 58 tonnáról 48 tonnára csökkent, ami minden bizonnyal a pisztrángos gazdaságokat is érintő 2010. évi árvizeknek is köszönhető. Örvendetes azonban, hogy a következő évek utánpótlása biztosítottnak látszik, a növendék állomány a 2009. évi mennyiség több mint háromszorosa. A részben hiányos és részben nem nyilvános külkereskedelmi statisztikai adatok miatt továbbra sem tudjuk megítélni, mekkora a belföldi termelés aránya a kereslet kiegészítésében.

Tokfélék esetében megjegyzendő, hogy egyelőre az adatgyűjtési rendszer hiányossága, hogy az egyébként a hazai tok akvakultúra gerincét alkotó, kaviárcélú termelést folytató vállalkozások fő terméke nem jelenik meg a haltermelési statisztikákban. A helyzetet jól példázza, hogy míg a statisztika jelentős emelkedést mutat (az előző évi 24 tonnáról 81 tonnára) az étkezési halként lejelentett termelés mennyiségében, addig a nyilvánosan megtekinthető pénzügyi beszámolók¹ jelentős romlást mutatnak a fő hazai toktermelő vállalkozások gazdasági eredményében.

Természetesvízi halászat és horgászat

Az Országos Halászati Adattárban nyilvántartott halászati vízterületek száma 2010-ben 1648-ról 1644-re csökkent, 140 402 hektár területtel (5. táblázat). E terület 99,03%-áról érkezett a halfogásokról jelentés, vagyis a statisztika gyakorlatilag a teljes vízterületet lefedi. 3561 hektárról érkezett nemleges fogási jelentés, ezeken a vizeken tehát sem halászati, sem horgászatból származó zsákmány nem volt 2010-ben.

Az országos összesítések szerint a halfogási eredmények további csökkenést mutatnak, bár ez a visszaesés már korántsem olyan nagyarányú (2%), mint a 2009. évi a 2008. évi eredményekhez viszonyítva.

A meghatározó területek közül a Balaton+Kis-Balaton rendszer üzemi halászatának eredménye az előző évihez képest 65%-kal emelkedett, összesen 457 tonna hal került kifogásra. A busafogások másfélszer eredményesebbek voltak, az angolna fogási eredményei pedig majd háromszorosára emelkedtek a 2009. évi eredményekhez viszonyítottan. E két faj

¹ Az adatok ingyenesen hozzáférhetők Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Céginformációs Szolgálatának honlapján: <http://www.e-beszamolo.kim.gov.hu/>

fogási eredményeinek ugrás szerű növekedése (összegük a teljes fogás 85%-át adja) okozta a Balaton+Kis-Balaton rendszer üzemi halászatának eredményében megmutatkozó nagyarányú emelkedést.

A horgászok eredményei országosan romlottak, 4682 tonnáról 4404 tonnára csökkent zsákmányuk. Egyedül a Balatonon és vízrendszerén volt növekedés tapasztalható 172 tonnáról 182 tonnára.

5. számú táblázat

A természetes vizek és víztározók halzsákmánya 2010-ben

Szektor	Zsákmány (tonna)				
	Terület (ha)	Nemes hal	Fehér hal	Összesen	Ebből étkezési célra
Balaton-Kis-Balaton	62 841	394	63	457	427
Egyéb állami	2 097	402	13	415	403
Mg. Szövetkezetek	3 916	2	12	14	13
Önkormányzatok	3 218	8	5	13	13
Halászati szövetkezetek, Kft.-k	33 917	331	296	627	527
Horgász szervezetek	31 375				
- üzemi halászat		217	8	225	193
- horgász zsákmány		3 360	1 044	4 404	4 404
Kistermelők	3 038	38	23	61	26
Összesen:	140 402	4 752	1 464	6 216	6 006
2009. évi mutatók	140 647	4 716	1 648	6 364	6 098
2010/2009 (%)	99,83%	100,76%	88,84%	97,67%	98,49%

Forrás: HAKI

Halfajonkénti bontásban vizsgálva a 2010. évi országos fogási adatokat szinte nincs olyan halfaj, amelyből ne csökkent volna a zsákmány (6. táblázat). A csuka esetében beszélhetünk némi javulásról, a 2009. évi adatokhoz képest 10 tonnával emelkedett a kifogott mennyiség országosan. Az angolna az egyetlen faj, mely kiemelkedő eredményeket hozott a 2009. évhez viszonyítva két és félszeres mennyiséggel, ez azonban az országos halfogásnak csak 3,8%-át adja. Az igen magas piaci értékű európai angolna esetében a tavalyi évben lehalászott 235 tonna a legjobb fogási teljesítmény 1996 óta, ennek oka abban keresendő, hogy a 2010-es év rendkívüli csapadékossága szükségessé tette a Balaton tavaszi-nyári lecsapolását, ezáltal a Sión elhelyezett csapdák nagyon hasznosnak bizonyultak.

Az egyes halfajok mennyisége a természetes vizek és víztározók 2010. évi halzsákmányában (halászat és horgászat együttesen)

Halfaj	Összesen		Ebből							
			a Dunából és vízrendszeréből		a Balatonból és vízrendszeréből		a Tiszából és vízrendszeréből		az egyéb vízterületekből	
	tonna	%	tonna	%	tonna	%	tonna	%	tonna	%
Ponty	3 247,3	52,2	374,3	42,2	74,0	11,6	347,6	29,3	2 451,3	70,0
Amur	337,7	5,4	50,4	5,7	3,5	0,6	64,2	5,4	219,4	6,3
Busa	349,9	5,6	7,2	0,8	167,8	26,2	43,1	3,6	131,8	3,8
Fogassüllő	148,7	2,4	19,8	2,2	18,7	2,9	44,1	3,7	66,1	1,9
Kősüllő	8,9	0,1	1,6	0,2	1,4	0,2	2,4	0,2	3,5	0,1
Harcsa	169,7	2,7	32,5	3,7	5,3	0,8	79,1	6,7	52,8	1,5
Csuka	181,9	2,9	39,0	4,4	3,8	0,6	84,0	7,1	55,2	1,6
Angolna	235,0	3,8	1,6	0,2	222,2	34,7	1,0	0,1	10,2	0,3
Balin	33,0	0,5	9,6	1,1	6,0	0,9	10,7	0,9	6,6	0,2
Kecsege	4,2	0,1	1,6	0,2	0,0	0,0	2,1	0,2	0,5	0,0
Márna	24,2	0,4	17,5	2,0	0,0	0,0	6,3	0,5	0,4	0,0
Egyéb halfajok	1 475,5	23,7	331,6	37,4	136,8	21,4	501,1	42,3	506,1	14,4
Teljes zsákmány	6 216,2	100,0	886,7	100,0	639,6	100,0	1 185,9	100,0	3 504,0	100,0

6. számú táblázat

Forrás: HAKI

2010-ben egyedül a Balatonon és vízrendszerében javultak összességében a fogási eredmények.

7. számú táblázat

A horgászat és a kereskedelmi halászat részesedése a Balaton vízrendszerének halzsákmányából 2010-ben

Halfaj	Horgászat		Halászat		Összesen
	kg	%	kg	%	kg
Ponty	69 287	94	4 756	6	74 043
Amur	2 702	76	837	24	3 539
Busa	0	0	167 848	100	167 848
Fogassüllő	17 411	93	1 332	7	18 743
Kősüllő	1 358	100	0	0	1 358
Harcsa	5 011	94	297	6	5 307
Csuka	3 771	100	4	0	3 775
Angolna	2 837	1	219 371	99	222 208
Balin	5 963	99	54	1	6 017
Kecsege	0	0	0	0	0
Márna	0	0	0	0	0
Egyéb nemeshal	0	0	0	0	0
Nemes halfajok	108 339	22	394 499	78	502 837
Nemes halfajok (angolna nélkül)	105 502	38	175 128	62	280 629
Egyéb halfajok	73 957	54	62 854	46	136 810
Teljes zsákmány	182 296	28	457 352	72	639 648

Forrás: HAKI

A balatoni pontyfogások eredménye is javult, mennyiségét tekintve a halászok által kifogott mennyiség mintegy megháromszorozódott. A horgászok pontyfogási eredményei is emelkedtek, de a részesedést tekintve a horgászfogások aránya 3%-kal csökkent. A két kitermelési mód halfajonkénti arányát a 7. táblázat adatai szemléltetik. Az adatokból jól látszik a halászati és a horgászati kitermelés eltérő jellege. A szelektív jellegű kereskedelmi halászat fő zsákmányát a busa és az angolna alkotja, ezen felül csak az egyéb fajok kategóriájában jelentős a halászat részaránya a Balatonból származó zsákmányban. Ha a busafélék és az angolna nélkül összesítjük a „nemes” halak fogási eredményeit, világosan látszik, hogy a zsákmányból 94%-ban a horgászok részesültek.

A Duna vízrendszerén az amur, az angolna, a busa és az egyéb nemes halak kategóriájába sorolt fajok kifogott mennyisége nőtt a 2009. évi eredményekhez képest, a többi halfajunk esetében csökkenés látható (8. táblázat). A Duna vízrendszerén összességében 12%-kal csökkent a halzsákmány mennyisége.

8. számú táblázat

**A horgászat és a kereskedelmi halászat részesedése
a Duna folyó vízrendszerének halzsákmányából 2010-ben**

Halfaj	Horgászat		Halászat		Összesen
	kg	%	kg	%	kg
Ponty	365 852	98	8 440	2	374 291
Amur	48 712	97	1 728	3	50 440
Busa	2 382	33	4 803	67	7 185
Fogassüllő	17 657	89	2 146	11	19 803
Kősüllő	1 455	91	142	9	1 597
Harcsa	24 944	77	7 537	23	32 481
Csuka	34 288	88	4 684	12	38 972
Angolna	731	46	846	54	1 577
Balin	8 898	92	731	8	9 629
Kecsege	1 328	82	283	18	1 611
Márna	12 406	71	5 109	29	17 515
Egyéb nemeshal	943	29	2 263	71	3 206
Nemes halfajok	519 596	93	38 711	7	558 307
(angolna nélkül)	518 865	93	37 865	7	556 730
Egyéb halfajok	231 894	71	96 477	29	328 371
Teljes zsákmány	751 490	85	135 188	15	886 678

Forrás: HAKI

A Tisza vízrendszerén a harcsa, az angolna és a csuka fogási eredményei voltak jobbak a 2009. évi eredményekhez képest, a többi halfajunk esetében itt is csökkenés látható (9. táblázat). A Tisza vízrendszerén összességében 4%-kal csökkent a halzsákmány mennyisége, míg a horgászok zsákmánya 7%-kal csökkent, addig a halászok fogási eredményei 2%-os emelkedést mutatnak. A horgászat, illetve a halászat részesedése a nemes fajok fogásából 74:26. Csak a busa fogásokból részesülnek 94:6 arányban a halászok. Mindkét „szektor” esetében jelentősen csökkent a kifogott kecsege, márna és a balin mennyisége.

9. számú táblázat

**A horgászat és a kereskedelmi halászat részesedése
a Tisza folyó vízrendszerének halzsákmányából 2010-ben**

Halfaj	Horgászat		Halászat		Összesen kg
	kg	%	kg	%	
Ponty	305 481	88	42 147	12	347 628
Amur	53 996	84	10 244	16	64 240
Busa	2 701	6	40 437	94	43 137
Fogassüllő	30 050	68	14 053	32	44 103
Kősüllő	1 871	77	546	23	2 417
Harcsa	35 399	45	43 670	55	79 069
Csuka	64 576	77	19 434	23	84 010
Angolna	612	58	437	42	1 049
Balin	7 915	74	2 810	26	10 725
Kecsege	1 398	66	713	34	2 111
Márna	2 483	40	3 778	60	6 261
Egyéb nemeshal	717	96	33	4	750
Nemes halfajok	507 199	74	178 301	26	685 500
(angolna nélkül)	506 587	74	177 864	26	684 451
Egyéb halfajok	288 337	58	212 023	42	500 360
Teljes zsákmány	795 535	67	390 324	33	1 185 859

Forrás: HAKI

Halászati termékek külkereskedelmi forgalma

A halak és halászati termékek elmúlt két évre vonatkozó külkereskedelmi adatait a 10. és 11. táblázatban mutatjuk be. Az adatok a KSH Tájékoztatási Adatbázisából kerültek kigyűjtésre 2009. és a 2010. évre vonatkozóan. A táblázatok nem tartalmazzák a nem humán fogyasztást szolgáló termékeket (halliszt, halolaj stb.). Minden évben, így 2010-ben is problémát okozott, hogy a re-export adatok nem szűrhetők ki. Megtörténhet, hogy bizonyos tengeri halászati termékeket az importőrök más ország felé tovább szállítanak, ezzel magyarázható, hogy az export eredményekben nem itthon előállított tételek is szerepelnek. Az értékelés során további nehézségeket okoz, hogy az adatok egy része sajnos nem hozzáférhető, ami akkor fordul elő, amikor kevés a piaci szereplők száma és az adatvédelem elfedi a beazonosítható szereplőket. Továbbra is gondot jelent, hogy az EU tagországok között történő kis mennyiségű szállításokra nem terjed ki az adatgyűjtés, ami tovább torzítja a kapott eredményeket.

10. számú táblázat

Magyarország hal- és halászati termék importja 2009-2010- ben

Árucsoport	2009			2010		
	Nettó súly (tonna)	Határparitásos érték		Nettó súly (tonna)	Határparitásos érték	
		MFt	ezer EUR		MFt	ezer EUR
Élő hal összesen	274,6	173,1	618,5	179,3	127,7	462,3
ebből díszhal	18,3	45,5	160,4	10,5	35,9	131,3
pisztráng	x	x	x	x	x	x
angolna	-	-	-	-	-	-
ponty	x	x	x	58,6	27,1	97,4
más élő hal	37,6	11,8	42,4	66,4	67,1	250,2
Friss vagy hűtött hal	326,9	379,7	1 535,6	412,4	517,3	1 870,6
Fagyasztott hal	2 607,5	1 224,1	4 339,4	2 208,3	1 113,8	4 025,5
Halfilé és egyéb halhús	6 061,4	3 947,2	14 123,5	6 273,3	3 943,5	14 321,6
Sózott, szárított, füstölt hal	157,1	244,9	875,0	119,6	278,2	1 011,5
Rákok	208,8	340,9	1 220,0	227,2	379,6	1 373,9
Vízi puhatestűek	528,6	606,3	2 187,8	583,2	749,3	2 714,7
Tartósított vagy konzerv hal	9 110,5	6 540,9	23 397,9	9 247,9	7 139,0	25 919,8
Tartósított vagy konzerv rák	342,8	507,2	1 826,5	479,2	530,5	1 922,6
Összesen	19 618,2	13 964,3	50 124,2	19 730,4	14 778,9	53 622,5

Forrás: KSH

A behozott halászati termékek mennyisége és értéke összességében kismértékben emelkedett. Összességében csökkent az élő hal behozatal mértéke, ezzel szemben tovább növekedett a rákok és a vízi puhatestűek behozatala. A hazai termelés szempontjából konkurensnek tartott élő ponty behozatal adatai évek óta most először hozzáférhetőek. 2010-ben 58,6 tonna mennyiségben és 97 400 euro értékű import ponty érkezett hazánkba, átlagosan 1,66 EUR/kg-os (462 Ft/kg) áron.

Halexportunkban, legfőképpen az élő hal esetében, feltűnően nagyarányú növekedés látható. A fedett statisztikai sorok problémája a kevés piaci szereplő miatt a pisztráng és az angolna esetében jelentkezik. Pontyot és más élő halat többen is exportálnak ezért azok forgalmáról évek óta jobb képet kapunk. Élő hal kivitelünk esetében 63%-os növekedést tapasztaltunk, ezen belül igen szembetűnő élő ponty exportunk 121%-os emelkedése. Ez a megugrás részben a megnövekedett román keresletnek köszönhető (melynek eredményeképpen román exportunk is nagymértékben emelkedett), részben a magyar fizetőképes kereslet hiányával magyarázható. 2010-ben 1 562 200 euro összértékben 754 tonna pontyot exportáltunk 2,07 EUR/kg-os (575 Ft/kg) áron.

11. számú táblázat

Magyarország hal- és halászati termék exportja 2009-2010- ben

Árucsoport	2009			2010		
	Nettó súly (tonna)	Határparitáson érték		Nettó súly (tonna)	Határparitáson érték	
		MFt	ezer EUR		MFt	ezer EUR
Élő hal összesen	1059,5	753	2677,2	1724	1075	3929,4
ebből díszhal	xx	1,2	4,4	0,2	1,8	6,7
pisztráng	x	x	x	x	x	x
angolna	x	x	x	x	x	x
ponty	341,3	224,1	785,4	754	427,1	1562,2
más élő hal	635,4	478,8	1716,3	1030	1856,8	6747,6
Friss vagy hűtött hal	4,9	1,1	3,9	3,2	4,8	17,2
Fagyasztott hal	101,7	33	118,9	108,4	42,1	153,9
Halfilé és egyéb halhús	76,4	47,9	170,2	79,8	64,1	235,6
Sózott, szárított, füstölt hal	0,1	0,4	1,6	3,6	4,9	17,9
Rákok	0,7	1,7	6,2	4,6	7,6	27,4
Vízi puhatestűek	233,4	167,3	604,5	85,2	187,6	682,2
Tartósított vagy konzerv hal	58,9	49,2	174,8	162,5	97,2	355,9
Tartósított vagy konzerv rák	54,9	210,2	772,2	66,3	243	866,9
Összesen	1590,5	1263,8	4529,5	2237,6	1726,3	6286,4

Forrás: KSH

Halfogyasztásunk

A termelési és a külkereskedelmi egyenlegről kalkulálva, a 2010. december 31-i lakónépességre (9,986 millió) vetítve, halfogyasztásunk 3,78 kg/fő/év volt. A kiemelkedő 2008-as 4 kg feletti értékhez 2009-hez hasonlóan, sajnos 2010-ben sem közelítünk. A számítási módszerrel kapcsolatban el kell mondani, hogy a hagyományos eljárást alkalmaztuk, ami azt jelenti, hogy az élő és a friss hal esetében élősúllyal, hazai termelésből származó feldolgozottan forgalmazott termékeknél szintén élősúlyban számoltunk, míg a behozott feldolgozott termékeket a vámstatisztika szerinti nettó súlyban vettük figyelembe. Az így számított halfogyasztás alacsonyabb eredményt ad, mint más országokban és a FAO-ban alkalmazott gyakorlat szerint, amely alapján minden feldolgozott terméket (országoként és termékenként eltérő koefficienssel szorozva) visszszámít élősúlyra. E számítási mód alkalmazására, bonyolultsága miatt Magyarországon eddig még kísérlet sem történt. Mivel

évről évre növekszik a fogyasztásban az importált feldolgozott termékek részaránya egyre inkább szükséges a FAO által alkalmazott számítási módszer átvétele és alkalmazása.

A 2010. év kínálati/fogyasztási értékét főbb termékcsopontonként megbontva a következő irányszámokat kapjuk:

Élő, friss és hűtött:	1,83 kg/fő
Fagyasztott:	0,93 kg/fő
Tartósított és konzerv:	1,02 kg/fő
<i>Összesen:</i>	<i>3,78 kg/fő</i>

Az ezredforduló óta 2009 volt az első olyan év, amikor a magyar lakosság halfogyasztása nem növekedett. Sajnálatos tény, hogy a 2010. évi adatok alapján sajnos további csökkenésről számolhatunk be. Az ágazat jövője és a magyar lakosság táplálkozási szokásainak szükséges változtatása miatt csak remélni tudjuk, hogy halfogyasztásunk 2005. évi értékre való visszaesése csak átmeneti jellegű. A termékcsoportok szerinti bontás adatait áttekintve tapasztalható, hogy a fagyasztott és tartósított haltermékek aránya évről évre növekedést mutat. Mindenképpen jelentős szerepet játszik ebben a Magyarországon is tömegével megjelenő, igen olcsó fagyasztott cápaharcsa (*Pangasius spp.*) filé. A helyzet javítása szempontjából mindenképpen időszerű a teljes körű, jó minőségű, biztonságos hazai termékeket népszerűsítő halmarketing program beindítása.

Hivatkozás:

Jámborné és Bardócz (2011): *Magyarország halászata 2010-ben*
www.halaszat.kormany.hu